

Bolets a la tardor i al fons el Montseny

Hi ha bolets que si les condicions naturals els són favorables s'avancen a la tardor, cama-secs, rossinyols o vaquetes, ous de reig, sabateres, siurenys o ceps, llores verdes i blaves. Alguns altres brollen a la sortida de l'hivern, com la múrgola, que per Sant Josep treu el bec, i les tòfones.

Tanmateix la gran temporada dels bolets arriba quan la tardor comença a esgarrapar la botànica del Montseny fins a fer sagnar el fullatge dels faigs i a trencar amb els dits una a una les fulles dels arbres. Alguns bolets continuen naixent, però n'apareixen de nous: els camperols, les trompetes de la mort, els escarlats, peus de rata, esteperenys, surenys, camagrocs, lleteroles, rovellons i pinetells, alzinis, colomes i llenegues.

El moment àlgid del Montseny culmina la segona setmana de novembre. La fageda a l'hivern nua, esquelètica, permet contemplar l'alçament rocós del massís i jo recordo els dies estiuençs quan la fageda és una cridadissa esvalotada i joiosa i en el brancatge s'escolten rialles alegres.

Durant molts segles sota el sever domini de l'església (la baixa i alta edat mitjana) els bolets i tot aliment nascut sota terra, de cap avall en direcció a l'infern, estava prohibit perquè interpretaven que eren contaminats per forces embruixadores o satàniques, tret de les cebes i els naps (la menja diària) perquè la gent s'hauria mort de fam. El blat que creix vertical en direcció al cel representava la planta perfecta, per això com a símbol el veien dibuixat en moltes capelles i monestirs.

Durant l'edat mitjana la plebs no menjava carn perquè no n'hi havia, només els arribava el greix, la xulla i les parts ordinàries de les bèsties, intestins, fetge, cap, potes i ossos. Fins que el pollastre no s'industrialitzà en granges la gent no pogué gaudir de la carn.

Per un amic pagès de 91 anys no és àpat si no hi ha tall. Sovint em comenta que vol compensar el llarg període de carestia i que la carn té amb ell un deute històric. A casa tampoc sovintejava gaire la carn quan era petit. La mare, quan em queixava, m'explicava que de joveneta poques vegades havia tastat els ous, venien els que ponien les gallines i només se'n quedaven un per al seu germà malalt.

He passat moltes hores de la meua vida a la boscària, sol o acompanyat, cercant bolets i m'hauria agradat ser un bon boletaire; l'únic bolet que se'm posava bé era l'escarlet, conegut també com escarlot o carlet. Però caçar aquests bolets no té gaire mèrit perquè hi ha anys que creixen com bolets, unes grans florades que encatifen les rouredes i els aulets i són fàcils de veure. Pinzellades rosades, com pètals, que suren damunt l'ocre fullatge sec i només cal arreplegar-los. Ningú que jo sàpiga té prestigi en el món micològic per trobar-los, fins en grans anyades hi havia famílies del meu poble que se'n duïen un cove que anaven omplint buidant-hi cistellades. Com també si les condicions climàtiques havien sigut favorables es produïen dues collites, una a la muntanya de dalt i la més tardana, a la muntanya de baix (muntanya de dalt i la de baix designa una mata de turons i monts enfilats al Montseny i les de baix del Turó de Montsoriu en avall fins arribar quasi la costa).

Com que el rovelló a vegades agafa formes capricioses, una vegada en Josep Pla quan en mastegava un va comentar: «És com si em mengés l'orella d'una senyoreta». Aquesta comparació actualment no és políticament correcta i s'hi trobaria masclisme antropofàgic; simplement una comparació literària enginyosa. Potser algun malpensat barrina per què no se li va ocórrer dir que devorava «l'orella d'un gos», no obstant pot ser seria mal rebut per les associacions d'animals. En Josep Pla va dir: «És l'orella d'una senyoreta». Punt.

El meu pare aprofitava la meua dèria per collir bolets per presentar-me amics seus, que m'ensenyarien els erols, les clapes. Mai me'n van ensenyar cap ni una. El meu pare volia que em relacionés amb gent de la terra, homes bregats i amb llarga i profitosa experiència, i tot el que sabien ho havien après sense llegir cap llibre. Eren savis, tant o més savis que els catedràtics de la universitat. Creia que el meu saber era massa erudit, massa intel·lectual, un saber incomplet, sense «experiència real de la vida» i mancat de «fonament de causa». Mon pare creia que jo com a adolescent vivia en els núvols i que l'ensenyament oficial no ensenya bé, per exemple, no explicava com tractar i entendre gent del poble. Així doncs s'esforçava perquè la realitat, el món tangible i

murri, entrés a la meva vida.

Em llevava, a punta de dia, l'amic del pare m'esperava en un bar bevent la barreja, una mescla de conyac i anís. Compràvem botifarres i pa a la fleca. El vi de llur casa. Començava la caminada envers els cims del Montseny amb l'objectiu de deixar a tothom amb un pam de nas quan veiessin els cistells plens a vessar. Recordo especialment un rude home, silenciós i malcontent. El pare m'advertí que era de poques paraules. Sortírem de matinada i quan passàvem per un redol em va indicar que allà mateix havia matat un senglar, en una peonya m'informà que allà hi havien esventrat un pastor, acusat de bandit, i en una font es refrescà les mans i em manà que fes un trago per dir-me tot seguit que era la millor font del Montseny. M'atreví a preguntar-li com ho sabia, si ell no havia tastat mai l'aigua, només el vi, i sense bromejar em contestà: «pel tacte». En tornar li vaig dir al pare que durant la llarga caminada el seu amic havia pronunciat tres frases. «Si que ha estat parlador». Quan li comentà que tastava la qualitat de l'aigua amb els dits ens férem un fart de riure.

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/opinio/2017/10/11/bolets-tardor-al-fons-montseny/872319.html?utm_source=rss